

TRST, petek

2. januarja 1959

Leto XV. - Št. 2 (4156)

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. - TELEFON 93-808 - Poštni predal 659 - UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 - TRST - Tel. št. 37-338 - Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-11 - Tel. 33-82 - OGLASNI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. 37-338 - CENE: OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir, - MALI OGLASNI: 30 lir beseda.

Hitrejši razvoj dogodkov na Kubi

Dosedanji predsednik Batista je zapustil deželo Fidel Castro zahteva brezpogojno predajo vojske

Poleg Batiste je zapustilo Kubo še znatno število generalov in politikov dosedanjega režima: odleteli so v San Domingo in v ZDA - Začasni predsednik republike je Carlos Piedra, toda uporniki zahtevajo, da to mesto zasede Manuel Urrutia, ki se je že napotil na Kubo - Več veleposlaništev že na strani uporniškega gibanja

HAVANA, 1. — Položaj na Kubi se je dokaj razjasnil. Že večerja se je videlo, da se vladne čete ne bodo mogle več dolgo ustavljati upornikom. Vedno bolj je bilo tudi jasno, da režim predsednika Batiste ni sposoben obdržati položaja v svojih rokah. Poleg oboroženih upornikov je namreč bil na strani uporniškega gibanja. Dejstvo, da sta večerja že dva sinova Batiste zapustila Kubo ter odletela v New York, je postalo sumljivo, čeprav so ga spremljali izjave, da ni v nikakršni zvezi z dogodki na Kubi.

Preteklo noč pa je predsednik Batista, potem ko je malo pred polnočjo podal ostavko na svoj položaj, zapustil deželo. Na letalu, s katerim je odpotoval Batista, je bilo kakih 40 oseb. Letalo je pristalo v Ciudad Trujillo, prestolnici republike San Domingo.

Predsednik Batista je tako zapustil ostavko, ki jo je imel v rokah šest let, ter jo izročil vojskemu odboru pod predstvom generala Cantilla. Sodnik vrhovnega sodišča Carlos Piedra pa je bil imenovan za začasnega predsednika republike Kube. Piedra ima 83 let ter izhaja iz družine poljedelcev. Od leta 1936 je sodnik vrhovnega sodišča. Doslej ni

Kot se je izvedelo, je iz svojega glavnega štaba govoril po radiu sam Fidel Castro ter izjavil, da bo nadaljeval borbo do brezpogojne predaje vladnih sil.

Radijska postaja «Union» je v rokah kubanskih komunistov in poziva prijatelje stranke, naj pridejo na sedež te postaje, kjer se slavi odhod Batiste. Komunisti so tudi sporočili, da so se polastili sedežev raznih sindikatov.

Zvedelo se je v poznih urah, da Carlos Piedra kljub prisegi še ni prevzel funkcije začasnega predsednika Kube. Ko se je v predsedniški palači zbralo vse vrhovno sodišče s predsednikom vojskega odbora, je bilo sklenjeno, da Piedra ne prevzame funkcije brez odobrenja vseh voditeljev Fidel Castrovega gibanja. Če so pa v predsedniški palači predvideli začasno predsedstvo Piedre, je v predmestju Santiago je

Fidel Castro dal posadki megle strani pa zatirati civilizirano ljudstvo,» poudarja časopis. Nato dodaja: «Tudi notranji in zunanji politični položaj Turčije zahteva rešitev ciprškega vprašanja.»

V Nikoziji pa je tajna organizacija EOKA ponovno razdelila letake s pozivi, naj ljudstvo nadaljuje z odporom in naj bojujeta angleške proizvode. Na letakih je tudi seznam 12 trgovcev, ki so bojkotirali sabotirali.

Ciper bo tudi letos glavno grško vprašanje

ATENE, 1. — Casopis «Kathimerini» poudarja, da bo ciprsko vprašanje tudi v prihodnjem letu glavno vprašanje za Grčijo. «Velika Britanija — piše list — ne more viliti zastave svobode in demokracije ter odpora proti sovjetskemu pritisku, po drugo-

Gronchijevo voščilo za novo leto Fanfani odpotuje v Kairo 6. t. m.

Vlada grozi s povečanjem draginje in zvrča krivdo na državno uslužbenec - Kmetijski minister o izvajanju SET

(Od našega dopisnika)

RIM, 1. — Predsednik republike Gronchi je po radiu voščil vsem državljanom za novo leto s posebno poslanico, v kateri poudarja kot aktivno članstvo v preteklem letu, da je bil mlir ohranjen kljub nekaterim dogodkom, ki so vzmirlili človeštvo. Nato je podčrtal zvestobo sporazumov, ki jih je sprejel parlament, zboljšanje mednarodnih odnosov in podporo vsem pobudam, ki predstavljajo trdnost osnov za sodelovanje med narodi tako na političnem kakor tudi na področju gospodarstva, kulture in dela. Gronchi je pohvalil podjeto in organizacijsko sposobnost ter poživljajnost italijanskega ljudstva.

Izjavil je dalje, da mora javno mnenje svobodno in v celoti nadzorovati potek javnega življenja, hkrati pa se zavedati, da kršitve demokracije škoduje zdravemu razvoju v državi, kajti tako škoduje je vse na sodelovanje za doseglo boljšo prihodnost in pri tem omenil v prvi vrsti parlament, ki bo s splošno odgovornostjo pripravil zakonodajna sredstva, da bi izpopolnilo ustavno zgradbo in omogočil izvajanje gospodarskih in socialnih programov. «Vsi se zavedamo, da je za doseglo pravih smotrov in svobodin se dolga pot in številna

težkosti zamernjena: večji produktivnosti in izredni obdobje za mednarodno sodelovanje. Italijansko kmetištvo bo moralo proizvajati v bodoče več tistega blaga, ki pride v poštev za notranje prepratil, da se ne nahaja izven gospodarske stvarnosti, temveč da je vanjo vključen in da mora proizvajati toliko kolikor zahteva trg. Dalje je minister dejal, da bo potrebno v kmetištvo odpraviti sleherni politični protekcije, kar so nekateri tolažili tako, da je vlada sklenila soglasiti z razsedbo ustavnega sodišča o ukinitvi zakona, glede delovne sile, češ da je v nasprotju z ustavo.

V tej zvezi se poudarja, da vlada zlasti tista dolobna ustave, ki priznava vsakemu državljanu pravico do dela. Zato je bil zelo umesten brojav, ki ga je poslal bivši francoski član La Biza spremljevalnik ustavnega sodišča in v katerem zahteva naj točno določi pravno pot, ki naj jo prehodi delavci, da bi si najumil omejeno z ustavo pravo pravico do dela. Če je namreč ustavno sodišče upo-

število dolobne glede svobodnega določanja pri njegovu delovni sile, moro upoštevati tudi tako važno določbo ustave, kakršna je tista o pravici do dela. A. P.

Novoletni sprejem v Kremlju

MOSKVA, 1. — V noveletni noči je bil v Kremlju velik sprejem s plesom, ki so se ga udeležili Hruščev, ministri, člani prezidija, diplomatski zbor ter afganistanski zunanji minister, ki je večerja prispeval v Moskvo. Vsega skupaj je bilo okrog 600 povabljenih. Hruščev je predlagal tradicionalne zdravice, ki jih je bilo nekaj deset. Med drugim je razdrvil preteklemu letu, da je bilo, je dejal, tako sijajno za SZ, da mu je kar žal, da je bil minilo. Na sprejemu je bil tudi general Serov, bivši vodja varnostne službe. Bil je v uniformi generala v družbi žene, plesal je in se pogovarjal s svojimi zahodnimi znanci in je bil sploh dobre volje. Selepin, Serova naslednik, je bil tudi na sprejemu.

Letos sovjetska raketa na Luno

MOSKVA, 1. — Moskovski radio je objavil, da bo SZ v 1. 1959 kolodirala letalo na atomski pogon in izstrelila medplanetarno raketo na Luno.

Koča Popović o starem letu

Široko priznanje jugoslovjski konstruktivni in dosledni zunanji politiki

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — V noveletni intervjuju Radija Beograd za državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popović ugotavlja, da so se lani okrepile sile, ki se bore za normalizacijo in bolj urejene mednarodne odnose. Njihova krepljenje je najvažnejši cilj teletne postopne ozdravitve mednarodnega položaja. Sem spada zlasti vse močnejše delovanje izvenblokovskih držav pleg sil, ki delujejo tudi v drugih državah in tudi v blokovi. Toda kljub temu se 1958. leto ne more označiti kot leto relativne stabilizacije v svetu in to zaradi splošnega stanja mednarodnih odnosov, predvsem pa stanja med blokovi, ki je dalo povod za razne krize, ki so ogrozile mir. Obvostenje tekmah, ki nadaljuje z nezmanjanjem tempom. Nadaljuje se škodljiva politika oslanjanja na silo. V ocenjevanju prepadov med razvitimi in nerazvitimi področji ni bil dosežen niti en rezultat. Vendar je to vprašanje postalo eno glavnih problemov današnjega mednarodnega življenja.

V odgovoru na vprašanje, kateri so najpomembnejši uspehi mednarodne skupnosti v preteklem letu, je Koča Popović na prvem mestu poudaril vedno večje uveljavljenje politike aktivne koeksistence in krepitev sil, ki se za to bore, zatem rešitev položaja, ki je nastal v Libanonu in Jordaniji in mali napredek tudi na področju razoročitve.

«V celoti vzelo, je poudaril Koča Popović, je najvažnejše predvalo javno mnenje v svetu, kajti vedno bolj se čuti pritisk javnega mnenja na vlade v smeri mirnega reševanja spornih vprašanj, razvijanja vsestranskega sodelovanja in ustrditve miru.»

Delovanje OZN v preteklem letu, po mišljenju Koče Popovića, ni bilo dovolj uspešno. Ugotovil pa je, da se v OZNU ustvarja vedno širše in aktivnejše razpoloženje, da se obdobje in odvrže metode politike hladne vojne. To ustvarja možnost in izgleda za krepitev vloge OZN.

Jugoslovanska zunanja politika je bila po izjavi Koče Popovića v preteklem letu zelo uspešna, tako da se bo tudi, ki so zahtevali napore vseh mirovljubnih sil v svetu, da se ohrani mir. «Zaradi dosledne konstruktivnosti naše celotne politike, je poudaril Koča Popović, smo pridobili široko priznanje, tako da se bo tudi, med tistimi, ki se ne morejo strinjati s tem ali onim našim stališčem — če ni popolnoma zlonameren zaradi posebnih računov, ki navadno niso v skladu z interesi miru — redko ko nasedl, ki ne bi priznal te konstruktivnosti in objektivnosti kot trajno in pozitivno vlogo naše politike.»

«Kazuje se, da nam tako pridobljen položaj nalaga določene obveznosti in odgovornosti za bodočnost, je ugotovil Koča Popović, ki se bo tudi, «Prepričan sem, da bomo tudi v bodoče dorasili te odgovornosti v korist razširitve mednarodnega sodelovanja in ustrditve miru v svetu.» B. B.

Neprijazno prebujenje na novo leto

V Franciji se je že pričela «austerit» z novo podražitvijo kruha in telefona

PARIZ, 1. — Po veselju Silvestrovo noči se je za Francoze pričelo resno novo leto. Ko so šli Francozi na plačala. Podražila pa so se grafske tarife, medtem ko bodo v prihodnjih dneh sile dle druge številne podražitve: dražje bo namreč mle-

Povsod veselo pozdravljen prihod novega leta 1959

Veselje so ponekod zagrenili žalostni dogodki: razne nesreče, družinske tragedije, pretepi, tatvine itd.

MILAN, 31. — Živahnosti ni manjkalo v pretekli noči ob pričakovanju in prvem požaru v letu 1959. Med veselimi in zabavnimi dogodki je bilo tu in tam tudi mnogo žalosti zaradi nesreč ali pa vsaj zaradi tatvin. Tatvini so namreč ugotovili, da je lahko tudi Silvestrova noč dokaj prikladna za njihovo delovanje.

Po približnih računih so v Milanu pripravili za proslavljanje novega leta okrog 400 milijonov lir. V 130 mestih restoranih je bilo vse zasedeno in prav tako v raznih nočnih zabaviščih. Ni pa manjkalo tudi raznih neprijetnih dogodkov, katerih vzrok so predvsem petarde in podobne naprave. Bala sta precej rajali pa dva dečka in eden izmed njih bo mogoče celo izgubil oko.

Iz podobnih vzrokov je moralo iskati pomoč v raznih bolnišnicah v Rimu več deset oseb; nekatere se bodo morale zdraviti tudi 30 dni. V Rimu je bila ob 30. letnici, da se je v enem izmed restoranih v vnehi, da bi kar najbolj preprečila uporabo petard in podobnih sredstev. Davi je policija prijela dodatno 63 oseb zaradi neobdobje posesti pirotehničnega materiala. Razen tega je tudi dala zapreti tri delavnice, ki se ukvarjajo z izdelavo takega materiala.

V Neaplju pa so umetni ognji povzročili poleg številnih telesnih poškodb tudi nekaj požarov, tako da so morali večje posredovati gasilci.

V Pisi je vesela družba ob mehiških turistov hotela naravnati slavni nagljeni stolp. Železno vrvi je napeljala o-

Sestanek vodstva KPI

RIM, 1. — Jutri bo važna seja vodstva KPI. Proučiti bodo vprašanja, ki se nanašajo na finančne ukrepe in njih posledice v državah SET in OECE. 2. spor državnih nameščencev in na položaj kmetijskih delavcev v zvezi z razsedbo ustavnega sodišča o razveljavitvi zakona za obvezno zaposlitev kmetijskih delavcev. 3. stališče KPI do prihodnjega kongresa PSI v Neaplju spričo dejstva, da je Nenni na pokrajinskih kongresih dosegel absolutno večino glasov.

Eisenhower je takoj odgovoril Vorosilovu in Hruščevu

GETTYSBURG, 1. — Predsednik Eisenhower je pred noveletno poslanico od predsednika SZ Vorosilova in ministrskega predsednika Hruščeva. Sovjetska državnik izjavila v poslanici upanje, da bodo v 1959 ZDA in SZ združile svoje napore, da najdejo rešitev nujnih mednarodnih vprašanj, da dosežejo prenehanje oboroževalne tekmice ter da končajo hladno vojno in tako ublažijo nevarno napetost v mednarodnih odnosih.

Predsednik Eisenhower je takoj poslal svoj odgovor v odgovor. Eisenhower se najprej zahvaljuje za voščila, potem pa pravi, da se mu zdi zlasti važno v sedanjem trenutku, da se vsaki izvede besede sovjetske poslanice glede Berlina. Po mnenju Eisenhowerja sovjetski nameni glede berlinskega ljudstva in v skladu s sovjetskimi željami in upanji na mirovljubno sožitje. Vlada ZDA spet poudarja, da se je rečeno v Eisenhowerjevih poslanici, da bi v ozračju brez vsakršnega izsiljevanja in groznice rada sprejela razpravo o berlinskem vprašanju v širšem okviru vsega nemškega vprašanja.

«Prepričan sem, pravi Eisenhower, da bi pozitivni napredek v tem posebnem vprašanju pripomogel k uresničenju upanja, da bo v 1. 1959 napravljen velik korak proti razvračanju in trajnega miru.»

Železniška nesreča

ALESSANDRIA, 1. — Na postaji Giuliano Piemonte je brozval Turin - Bologna za vozil v neki tovarni vlak. Pri tem sta bili ubiti dve osebi, pomončni strojnika in en potnik, 10 oseb pa je bilo ranjenih; ena med temi je hudo ranjena.

Fulgencio Batista

nikoli opravljal kakšne važne politične vloge v svoji deželi. General Cantillo je bil že mnogo let v službi pri vrhovnem štabu kubanske vojske v Havani.

Več veleposlaništev Kube v inozemstvu je že v rokah upornikov. Veleposlanik v Argentini je že predal posebno predstavniku Fidel Castrovega gibanja medtem ko so v Montevideu nekateri kubanski begunci kar sami prevzeli veleposlanstvo. Neki predstavnik v Washingtonu je sporočil, da bo veleposlanik Nicolas Arroyo jutri podal ostavko, praktično že za vodi posle dr. Pando. Pred kubanskim konzulatom v Miamiju je morala policija razgnati gibanje Fidel Castrovega gibanja. Toda nekateri politični begunci, ki so demonstrirali pred konzulatom. Nadaljuje pa se veseli spreved najmanj 2000 avtomobilov, s katerim kubanska kolonija v tem mestu proslavlja padec Batiste. Ta hrupni spreved se je pričel že ob petih zjutraj. Uklenjeni so vsi odhodni letal na progi Miami-Havana.

Kubanski veleposlanik v Parizu Hector de Ayala je danes zvečer sporočil, da se je v njegovih rokah predal ostavko ter da francosko vlado zaprosil, da takoj prizna novi režim. Ayala je dejal, da predstavlja zmogavito revolucijo, ki jo vodi Fidel Castro, resnični ideal svobode in demokracije. Bala je izgleda pariskega veleposlanika slediti tudi njegov tovariš v Bonnu.

Medtem ko se je morala po nekaterih vesteh kmalu pričeti pogajanja med uporniki in vladnimi predstavniki, pa po drugih vesteh uporniške čete korakajo proti Havani.

Carlos Piedra je že prisegel kot začasni predsednik republike. Izvršno oblast pa ima v rokah vojaški odbor.

S takim položajem pa uporniki Fidel Castro niso zadovoljni in ga tudi ne priznavajo. Tako je Ernesto Betancourt, predstavnik uporniških sil Fidesa v Washingtonu, izjavil: «Vojaški odbor, ki ga je postavil diktator Batista je nesprejemljiv za uporniške sile. Edina rešitev bi bila v tem, da prevzame predsedstvo vlogo naš začasni predsednik, sodnik Manuel Urrutia. Betancourt je poudaril, da uporniki ne morejo sprejeti odpora, v katerem je neki general, ki je postal zasvozanec, ker je vodil borbo proti uporniškim silam v pokrajini Oriente, ter član vrhovnega sodišča, to je sodišča, ki ima v vojaški odbor dovolil prejšnjemu režimu, da se vrne na trenutku, ki se sedanja. Ko so ga vprašali, če je možno, da bi Cantillo dosegel sporazum s Castrom, je Betancourt odgovoril, da se mu zdi to skoraj nemogoče, ker je vojaški odbor dovolil prejšnjim voditeljem, da so zapustili deželo. Fidel Castro pa je pred nekaj tedni dal jasno razumeti, da bi bila edina rešitev, ki jo bi sprejel ta, da bi bila Batistova vlada sojena zaradi zločinov proti ljudstvu.

Fidel Castro je na nekem govoru po radiu zahteval naj se vlada takoj izroči. Manuilo Urrutia, ako bo Castro napovedal splošno stavko.

Medtem se v Havani predsednik vojskega odbora Cantillo sporočil, da je prevzel

Poslanica Hruščeva Naserju Aretacije voditejev KP v ZAR

Predsednik Svetovne banke Evgene Black v Kairu

KAIRO, 1. — Danes je bilo objavljena vsebina poslanice, ki jo je poslal predsednik sovjetske vlade Hruščev predsedniku Naserju. V poslanici se poudarja upanje, da bo splošno-vjetrovno-egiptovski sporazum za finansiranje gradnje asuanskega jezga postal sestavni stabilnost in prijateljski med našimi državama. Kot je znano, je odobrila vlada ZSSR posojilo v znesku 400 milijonov rubljev za gradnjo prvega dela asuanskega jezga. Glede drugega dela jezga pa poročajo iz Bonna, da je predstavnik za namreč ministarstva izjavil danes, da bo že čez nekaj tednov odpotovala zahodnonemška delegacija v Egipt, ki je bila morala odpotovati 3. t. m.

Omejen predstavniki je dejal, da bo bil začasno proučevanje podrobnosti sovjetsko-egiptovskega sporazuma. Se posebej se poudarja,

da ta odločitev nima nobene zveze z obiskom predsednika vlade Vrhodne Nemčije Grotewohla, ki bo prispeval v Egipt 4. t. m.

Po drugi strani pa se je danes zvedelo, da so policijski organi v zadnjih 24 urah aretirali okrog 100 voditeljev KP, od katerih 88 v Siriji. Baje je vzrok aretacije razdeljevanje protivladnih brotur. Vati ni uradno potrjena, toda odgovorne oblasti je niso zanikale. Gre za največjo aretacijo članov KP, ki je bila doslej izvršena v Egiptu od leta 1956, ko je bilo aretiranih 5 članov KP. Za sedanje aretacije pa se trdi, da so posledica znanega Naserjevega govora, v katerem je napadel sirske komuniste.

Danes je prispeval v Kairo predsednik svetovne banke Evgene Black, ki je izjavil, da se bo pogajal s predstavniki vlade ZAR za sklenitev finančnega sporazuma med ZAR in Veliko Britanijo. Sestal se je z ministrskom za gospodarstvo El Kajumijem. Po razgovorih je izjavil, da je optimist in da se bo z ministrskom jutri ponovno sestal.

Za Grotewohla pa se trdi, da bo obiskal Egipt popolnoma privatno. Obisk bo trajal 4 dni.

na Kubi se je dokaj razjasnil. Že večerja se je videlo, da se vladne čete ne bodo mogle več dolgo ustavljati upornikom. Vedno bolj je bilo tudi jasno, da režim predsednika Batiste ni sposoben obdržati položaja v svojih rokah. Poleg oboroženih upornikov je namreč bil na strani uporniškega gibanja. Dejstvo, da sta večerja že dva sinova Batiste zapustila Kubo ter odletela v New York, je postalo sumljivo, čeprav so ga spremljali izjave, da ni v nikakršni zvezi z dogodki na Kubi.

DEMOKRACIJA IN SOCIALIZEM

Vzhod in Zahod v nemški izdaji

BERLIN, na prehodu leta. — Valutni vihar Zahodne Evrope je vprašanje Berlina postalo ob strani, sem pa ni segel, niti v Bonn, kajti nemška marka je trdna valuta in ne ravna se po drugih, pač pa se druge skušajo prilagoditi njej. Temu pravijo — nemški čudež. Kdo pa to gleda iz Berlina, vidi, da so tudi v Vzhodni Nemčiji po vojni napravili čudež. Za reparacije je so plačali 10 milijard dolarjev in kljub temu so preplačani, da jim bo čez tri leta v Vzhodni Nemčiji šlo še boljše kot njihovim bratom v zahodni.

Nemci so takšni in ni jim pomoči. Vsako tisto skušajo obrniti sebi v prid. Ko boste komu to očitali, vam bo odgovoril: «Naša zvezda prihaja!» Ko boste Nemcu na primer v Bonnu ali Muenchenu ali tudi v zahodnem Berlinu očitali, da je pregodaj pozabil na preteklost, na zla nacizma, pri katerem je tudi sam sodeloval, vam bo rekel, da ste nazadnjak in starokopiten, kajti on in z njim vsak Nemec je bil v tem velikanskem kolezu, ki so mu pravili nacizem, le neznanu kolese in če je ta velikanski stroj drobcenih in manj drobnih kolecev delal za nacizem, temu ni kriv le Nemec, pač pa sta temu bila bolj kriva Zahod in Vzhod. In sedaj si oha — Vzhod in Zahod — Nemce žalosti. Eni štejejo obilno polovico Nemčije v svet demokracije, drugi vzhodna Nemčija ljudi pa šteje Nemce v socialistični svet. Potemtakem — vam bo rekel Nemec — so naše karte v redu. Hkrati pa ni za Nemca večje žalitve, kot že vzhodnega Nemca, primerjate z zahodnim in zahodnega z vzhodnim. Toda njihova legitimacija je kljub temu v redu.

In s tako urejenimi kartami so se Nemci lotili dela na nemški način, po nemškem sistemu. Adenauerjevi delajo za — demokracijo Zahoda, Ulbrichtovi pa pod «Ausweisom» socializma grade dobrotnost. Seveda se Nemca med seboj pripravata o tem, čigava legitimacija je boljša. Zato je za zahodnega Nemca vsak njegov brat, ki živi na Vzhodu, izdajalec, porotnik in vsa druga prejšja kot Nemec. Isto velja seveda za vzhodnega Nemca, ki s podobnimi očitki obklada zahodnega brata, ki da se je prodal imperializmu, kolonializmu, vojnemu hujskačemu itd. itd.

Sodobni Nemci so torej med seboj ločeni in vsak ima svoj nov ideal. Za Nemce, ki žive med Labo in Renom, se zdi, da jim ne bije več normalen pulz, pač pa izrazit demokracijski pulz. Vsi so postali — na zunanjo seveda — skrajni demokrati, kot bi si demokracijo nadedli s pryo srajco, s katero so zamenjali prejšnjo nacistično. Vsak dan poudarjajo to svojo demokracijsko in zvestobo zakonu in vsako svoje več ali manj državniško ali upravno dejanje podprepljujejo s tekstom ustave. In ker je povsem v duhu demokracije in ustave, da so sodišča — nedotakljiva, to se pravi, da se javna oblast vanje ne sme vmesavati, je na nemških sodiščih danes še vedno nad 600 sodnikov, ki so prišli na in ne pred sodišča demokracijske Nemčije, neposredno z nacističnih vojaških sodišč. In če to kakekmu preveč občutljivemu angleškemu demokratu ne prija, temu niso krivi Nemci, pač pa njegov preobčutljivi nos.

Pred časom pa so državnevo tožila v Frankfurtu Schweinsbergerja vendarle postavili v čišni pripor, češ da se je pripravil na beg preko meje, ko je zvedel, da se proti njemu pripravljajo sodni proces zaradi njegove protjudovske dejavnosti. In dr. Schweinsberger je zares že kupil karto za letalo, ki naj bi ga odpeljalo v Kairo. In kdor se ni v to prepričan, kdor ne veruje, da je v Zahodni Nemčiji demokracija doma, ga v to lahko prepriča naslednji primer: Pretekli mesec se je v Dortmundu zbralo 25.000 ljudi, da bi protestirali proti koncentraciji kapitala, ki se spreminja že v odločilno politično obliko. Protestno zborovanje so organizirali sindikati. Ljudje, proti katerim je bilo zborovanje uperjeno, niso bili užejeni. Nasprotno, povsem indiferečni so ostali. Kaj pa te ljudi, te tisoče delavce briga, če se 6 filialk Mannesmannovega koncerna ponovno združuje z matičnim podjetjem — menijo ljudje lastniki, saj se tudi delavci združujejo. Vse svoje majhne hranilnice so združili v skupno banko in ta sindikalna banka ima kapital 60 milijonov mark. Če se torej oni združujejo, se moramo tudi mi — pravijo mogotci. Zahodna Nemčija je torej nagde demokracija. Kdo bi ji mogel kaj očitati? Zahodna Nemčija pa se je prelevila v socialistično deželo. Kdor a temi ljudmi govori, ima vtis, da tudi njihov

Avrelji Lukežič:

NEKAJ O SOCIALISTIČNEM GIBANJU NA PRIMORSKEM

(Z neobjavljenih spominov Ivana Regenta)

5. Italijanske socialistično gibanje v Trstu, na Primorskem sploh in v Istri je naraslo in se razvijalo neprimerno hitreje od slovenskega in hrvaškega (okrajna) organizacija Jugoslovanske socialdemokracijske stranke za Istru je bila ustanovljena šele 1907 na konferenci v Pulju). Italijanski delavci so bili, za razliko od slovenskih, večinoma kvalificirani in so tudi kot taki zvišali gledali na slovenske, v tistih časih skoraj izključno nekvalificirane delavce, ki so šele pršli iz dežele. Ti italijanski delavci so bili sicer dovolj razredno zavedni, da so polnili vrste sindikatov in socialistične stranke, v narodnem oziru pa so premežnili še dolgo nastopali enotno z italijansko buržoazijo. Zlasti ve-

lja to za delavce, nekaterih privilegiranih strok in položajev. Navzlic vsemu pa je ragnala italijanskega socialističnega gibanja v Julijski krajini razbil nekdanji Italijanski nacionalistični enotnost in omajal vera italijanske buržoazije v trdnost njene hegemonije. Zato je tedaj (vedel) izražal liberalnejše, Felice Venezian (tako po porazu italijanskega nacionalizma pri volitvah 1907 v Trstu temeljito revidiral politiko svoje stranke in trzel misel, da se Italijani ne smejo več zanašati na Avstrijo, da ne smejo od Avstrije nič več pričakovati in da more priti rešitev iz Rima. Italijanstvo Trsta, Istre in vse Julijske krajine, da se more ohraniti le s priključitvijo teh dežel Italiji. S tem je bil nastavljen boj proavstrijski liniji italijanske socialne demokracije na Primorskem, ki bi jo zastopali in zagovarjali zlasti Valentin Pittoni, Ivan Oliva in Angelo Vivante.

Ti priključni in priljubljeni voditelji italijanskih socialistov na Primorskem so se od vsega začetka zavajali nevarnost nacionalističnih vplivov v stranki. Zato so se borili proti nacionalizmu s globokim prepričanjem in z znanostjo. Kakor slovenski, so se tudi ti voditelji italijanskega socialističnega gibanja na Primorskem v silo borili proti nacionalizmu v stranki.

Na svojem drugem kongresu 1899 v Pulju, v letu, ko je bil sprejel v Brnu narodnostni program avstrijske socialne demokracije, je sprejela italijanska socialistična stranka, kakor resolucijo, v kateri bere med drugim tudi naslednje: «Narodno vprašanje je postalo za belenacijsko buržoazijo le sredstvo reakcije, leta, ki domišljije, da ima vladajoči razred »pravico« v parlamentu, v edicijnih zborih in občinskih svetih gospodarsko, politično in nacionalno gospodarstvo ter da sme odločati ljudstvo politično in administrativno, vojno, pravico; zaradi reakcije je vsaka narodna buržoazija pripravljena gaziti pravice narodov, buržoazije in vseh v demokraciji».

ZANIMIVI ZAKLJUČKI SKUPINE ANGLEŠKIH PSIHOLOGOV

Televizija otroku škodi?

Štiri leta so spremljali reakcijo 4500 otrok na televizijske oddaje - Vsak otrok je moral odgovoriti na 400 vprašanj - Čim bolj nadarjen je otrok, tem manj prebije pred televizorjem!

Kakšen vpliv ima televizija na otroke? Ali more predstavljati

zanje tudi nevarnost? In kako?

so psihologi prišli do zaključkov, ki veljajo za povprečnega otroka, kar seveda ne izključuje pojavnosti televizorjanov.

«Izmišljene» oddaje zapuščajo pri otrocih globlji vtis od stvarnih poročil in televizijskih poročil s kraja dogodka. Otroci, ki se razburjajo pri gledanju »vsemirskih« oddaj, ostanejo povsem ravnodušni pred stvarnimi žurnali o katastrofah ali nesrečah in ko gledajo teniske filmske pregledje.

Skupina angleških psihologov je štiri leta zasledovala reakcijo 4500 otrok na televizijske programe, da bi ugotovila in proučila zadržanje povprečnega otroka v zvezi s televizijo. Pri tem znanstvenem proučevanju so tudi starši in učitelji povedali svoje vtise, primerjali pa so tudi tiste angleške otroke, ki televizije ne gledajo, ker nimajo doma televizorja. Kako obsežno je bilo to delo nam kaže že podatek, da je vsak otrok odgovoril na okrog 400 vprašanj. Po analizi podatkov so te dni objavili v obliki knjige, 522 strani obsegaajočo poročilo.

Učenjaki poudarjajo na več krajih, da vpliv televizije na izkoriščanje prostega časa, interesne sfere, znanje in značaj otroka nikakor ni tako velik, kot se navadno misli. Televizija niti ne škodi, toda tudi ne koristi mnogo povprečnemu otroku. Pa tudi to ni res, da bodo otroci, samo zaradi tega, ker je televizor v stanovanju, postali stelevizorjanom in da bodo stalno buljili v televizor. Poleg tega televizija ne povzroča nesposobnosti, hudih sanj, pomanjkanja sposobnosti koncentracije, indifernosti v šoli, pa tudi za kratkovidnost nima nobene krivde.

To so glavni pozitivni zaključki, imamo pa tudi negativne. Televizija intelektualno ne razvija otrok, izvenzemski oni, ki so zgodaj dorasli ali oni, ki so povsem nenadarni. Poudariti je treba, da

Otroci, ki jim je vsakodnevno gledanje televizijskih programov postalo navada, kažejo manj lastne pobude od otrok, ki le tu pa tam gledajo neki program. Na vprašanje, katera televizijska oddaja jim je najbolj všeč, je 75 odstotkov angleških otrok odgovorilo, da so to oddaje, ki so namenjene odraslim: po priljubljenosti so na prvem mestu kriminalni televizijski filmi, nato filmi z dviglega Zapada, nato razna tekmovalna; sledijo »pesters« oddaje, drame, in šele na koncu — oddaje za otroke!

Poljski znanstvenik, ing. Romuald Cebratowski, je prišel, na povabilo, v Italijo, da bi s svojim elektrokinetičnim postopkom skušal preprečiti sicer počasno, a stalno udiranje tal, ki so na njih zgrajene Benetke. Pristojnim oblastem bo predložil podrobno poročilo o rezultatih svojega proučevanja tal tako v Benetkah, kakor tudi tal, na katerih je zgrajen slovitih visoki stolp v Pisi

«Cim bolj inteligenen je otrok, tem manj zanimanja kaže za televizijske programe, manj časa sedi pred televizorjem.»

«Otroci, ki jim je vsakodnevno gledanje televizijskih programov postalo navada, kažejo manj lastne pobude od otrok, ki le tu pa tam gledajo neki program.»

«Navadno se govori, da se je na kongresu, ki je bil na Dunaju od 8. do 12. junija 1897, nekdanji enotni avstrijski socialna demokracija razbila oziroma razdelila na 6 narodnostnih, socialdemokracijskih skupin (nemška, češka, poljska, jugoslovanska, ukra-

— Gospod doktor, vzemirajna sem, ker Jamček za nekaj časa stalno čita šolske knjige!

Kurdi in „komunistična nevarnost“

Zadnjih smo zabeležili, da je notranji minister sirske pokrajine Abdel Hamid Sirkar v nekem intervjuju izjavil, da so morale oblasti Zrušene arabske republike nastopiti proti sirskega komunistov, ker so si v opoziciji pravi sirskega egipčanske zvezi prešli s svojega pasivnega stališča v aktivnost v skladu z ukazi, ki so jih prejeli iz tujine. Mufti sirske pokrajine, šejk Abdul Juser Abdin pa je na račun sirskega komunistov rekel, da tisti, ki se zaposlijo v službo tujcev, zaslužijo kazen po nekem verzu iz Korana, in sicer, da bi jim morali odrezati noge.

Podobnih očitkov in grozljivih citatov proti komunistom v zvezi z ZAR in na Srednjem vzhodu zelo veliko in kaže, da je med arabskim nacionalističnim gledanjem na vprašanja Srednjega vzhoda in med stališčem, ki so ga zavzeli komunisti teh dežel, prišlo do najnege navzkrižja, ki se opaža na vseh mogočih področjih, na primer v tem, da je v Zrušeni arabski republiki KP prepovedana in da je bil pred kratkim v Siriji ukinitelj poslednji komunistični čenopsis «Al Nura». Vendar ne bomo tako pisali, o tem nujnem trenju med dvema ideologijama ali vsaj

med dvema različnima pogledoma na svetovno razmere, pač pa o narodu Kurdo, ki jih smatrajo za nekakšno orodje komunističnih strank na Bliznjem vzhodu. Najprej se spoznamo na Kurdi pobliže. Po splošni ovedni, kajti šteti jih ni nihče izvedel, je tega hribovskega ljudstva okoli 9 milijonov. Ne bi mogli reči, da so Kurdi že nekak enoten narod z vsemi svojimi bistvi, lastnostmi in elementi, pač pa gre tu za vrsto kompaktnih plemen, ponekod že nomadskega značaja, ki so si med seboj zelo sorodna in imajo za seboj klub zemljepisni razdeljenosti povsem enotno zgodovino. Poleg tega se vsi Kurdi dejansko smatrajo za en narod.

Največ Kurdov živi v Turčiji. Tu jih je okoli 4 milijone in pol in predstavljajo 20 odstotkov vsega prebivalstva Turčije. Druga država, kjer je prav tako veliko Kurdo, je Iran. Tu jih živi nad dva milijona in pol in predstavljajo obilnih 13 odstotkov vsega iranskega ljudstva. V Siriji — delu Zrušene arabske republike — jih živi 400 tisoč in predstavljajo 10 odst. vsega sirskega prebivalstva. V Iraku je Kurdo poldrug milijon, tako da predstavljajo

Kurdov klonila, je prišel v ujetništvo tudi njihov vodja Barsani. Vojaško sodišče ga je obsodilo na dosmrtno ječo, toda v drugi svetovni vojni je Barsaniju uspelo iz zapora zbežati in se umakniti oblasti kurdistanskega v Iraku, Siriji, pač pa ima za seboj tudi vse Kurde in s tem morajo arabski nacionalisti računati na težave. In kar velja za trške kurdistanske Kurde, velja tudi za komuniste ali njih simpatizirerje in za Kurde v sosednih državah, v Iranu, Siriji, Turčiji, Iraku, pač pa ima za seboj tudi vse Kurde in s tem morajo arabski nacionalisti računati na težave. In kar velja za trške kurdistanske Kurde, velja tudi za komuniste ali njih simpatizirerje in za Kurde v sosednih državah, v Iranu, Siriji, Turčiji, Iraku, pač pa ima za seboj tudi vse Kurde in s tem morajo arabski nacionalisti računati na težave.

pač pa ima za seboj tudi vse Kurde in s tem morajo arabski nacionalisti računati na težave. In kar velja za trške kurdistanske Kurde, velja tudi za komuniste ali njih simpatizirerje in za Kurde v sosednih državah, v Iranu, Siriji, Turčiji, Iraku, pač pa ima za seboj tudi vse Kurde in s tem morajo arabski nacionalisti računati na težave.

«Gre za italijansko socialistično stranko v Avstriji. «Carlo Cattaneo (1801-1869); Italijanski znanstvenik in politik. L. 1848 je začel širiti v Milanu misel o federaciji avtonomnih avstrijskih narodov. V dobi bojev za združenje Italijancev (italijanski risorgimento) je bil proti centralizmu za federativno Italijo. Zato je moral 1880 emigrirati v Pariz. Ideje Italijanske federacije je po njem prevzel tudi Garibaldi. Proti koncu 19. stoletja so prevzeli to zamisel Carlo Cattanea trentinski Italijanski socialisti in jo predložili vsej avstrijski socialni demokraciji. Le-ta jo je v svojih obliki vnesla v svoj narodni (trnski) program. «Trentinske organizacije italijanske socialistične stranke v Avstriji so se združile v enoto s primorskimi po l. 1902, če se ne motim, šele l. 1905 ali 1906. (Nadaljevanje sledi) IVAN REGENT

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Imeli boste srečo pri igri. Odložite rešitev važnejših vprašanj. BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V družbi s prijatelji boste prebili nekaj prijateljskih uric. DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Kompirajte vam bodi pamet, da se boste rešili iz nerodnega položaja. RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Pozabite na stara sovražstva in imeli boste srečo v ljubezni. LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ne pripisujte prevlekega pomena neki čustveni dogodivščini. DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Ne skušajte uresničiti dobesedno nekega načrta. Na vidiku nova prijateljstva. VEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) V poslovnih stvareh vam je sreča naklonjena. SKORPLJON (od 24. 10. do 22. 11.) Ne vabujate brez potrebe ljubezniva pri osebi, ki vam je bližji. STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Neko srečanje vam bo nudilo priložnost za poglavitov stikov z vplivno osebo. KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Zbojiljati boste odnose s osebo, ki ste jo pogosto zemarjali. VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Uspešno vam bo razvati s taktom in ugodi željam vseh. RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Zaupajte svojim močem in vse bo šlo laže.

